

COMBE, Jozef de, goudsmid (Antwerpen 15 juni 1892 - Antwerpen 20 februari 1967).

In december 1912 werd De Combe leerling-verpleger in het Stuivenberggasthuis, als assistent van dr. Sano. In Eenheid, maandblad van de Internationale Orde der Goede Tempeliers (Geheelonthouders), waarvan hij lid was, schreef hij in april 1913 een artikel tegen de alcoholplaag. Datzelfde jaar leverde hij (onder het pseudoniem Jef Laming) in het tijdschrift Van Groot tot Klein (november-december) proeven van stemmingsproza.

De Combe behoorde tot de Klauwaertszonen, in wier voor Vlaamse belangen strijdend maandblad Harop ook August Borms en Alfons van de Perre bijdragen leverden. In dit maandblad verscheen zijn eerste pennevrucht onder het pseudoniem Jef Laming (juli 1911). Zijn artikel Van Vroeger en Nu was gericht tot goudsmiden en andere vaklui en

gaf een nuchtere kijk op de Guldensporenslag. Tijdens de Eerste Wereldoorlog verbleef hij in Nederland en verdedigde in de Goudasche Courant het beleid der activisten (22 en 24 mei 1918). Na zijn terugkeer was hij actief in de Frontpartij en in de jeugdbeweging. Hij was verantwoordelijk uitgever van Staatsgevaarlijk (september-oktober 1919). Op 31 oktober 1919 sprak hij op het derde jeugdcongres, bijeengeroepen door zijn vriend Herman van den Reeck. Hij stond vlak bij Herman, toen deze op 11 juli 1920 werd doodgeschoten. Bij diens uitvaart hield hij de slip van het baarkleed en aan het graf sprak hij namens de Clarté-groep.

De Combe was een der propagandisten van de Vlaamse Toeristenbond (VTB, 1922) en medewerker aan De Toerist. Hij was eveneens reisleader naar de Semois, Parijs, Duitsland en Nederland. Hij stichtte mee het Vlaamsche Kruis en was van 1928 tot '32 voordracht- en cursusgever door het hele Vlaamse land.

Zijn belangstelling begon zich echter geleidelijk te richten op het internationaal jeugdherbergwerk. Samen met V. Verheyen stichtte hij in 1931 de Vlaamse Jeugdherbergcentrale (VJHC), waarvan het secretariaat tot 1935 in zijn woning was gevestigd. Van 1935 tot '63 had hij een eigen jeugdherberg te Bouillon. In 1963 vestigde De Combe zich opnieuw in zijn geboortestad.

LITERATUUR: *Hulde aan onze pioniers*, in *Trekvogel*, orgaan van de Vlaamsche Jeugdherbergcentrale, jg. 12, nr. 9 (december 1943, p. 65-66); - *De pionier van het jeugdherbergwerk in Vlaanderen*, in *De trekker* (maart 1967).

VIC VAN DEN BERGHE